

REDIGERING: KIM OLTHED

ETT KRAFTIGT BRAK HÖRS. Några sekunder senare har skogsarbetaren Magnus Rönndahl fällt ännu ett lövträd till marken.

FOTO: MAREK STEFANIAK

Mytisk plats blir återställd

Prästgårdsparken i Östra Sallerup får tillbaks sina gamla konturer

KULTURMINNE. Längre låg den i törnrosasömn. Men nu ska Prästgårdsparken i Östra Sallerup återfå sin forna glans. Första steget blir att öppna upp platsen genom trädavverkning.

Ett kraftigt brak hörs. Några sekunder senare har skogsarbetaren Magnus Rönndahl fällt ännu ett lövträd till marken.

– Vi räknar med att fälla mellan 300 och 400 träd under två veckors tid, berättar han när Lokaltidningen besöker Prästgårdsparken i Östra Sallerup.

Lantbrukaren Magnus Jönsson köpte marken där

parken ingår år 2004. Sedan dess har han uppvakttat både länsstyrelsen och skogsstyrelsen för att få bidrag till att återskapa en av Europas få bevarade renässanssträdgårdar. Men utan framgång.

– När det stod klart att vi får lov att avverka träden bestämde jag mig för att bekosta arbetet själv. Min vision är att återskapa parken till vad den en gång varit, säger Magnus Jönsson.

Stora bokstäver

Många förknippar parken med Karl XI:s stenar. Stenarna är placerade i åtta till nio meter stora bokstäver som bildar den latinska tex-

ten "CAROLVS XI MONARCHA SVECIAE", ett ovanligt sätt att hylla den dåvarande kungen.

– När parken anlades bestod området nästan utslutande av öppna hagmarker, sedan dess har parken förvandlats till en snårig skog. I normala fall hade det kanske känts konstigt att fälla träd som i vissa fall är 200 år gamla. Men träden skymmer parkens ursprungliga form och rötternas sprängning gör att stenarna flyttar på sig, berättar Magnus Jönsson.

Förutom att ta bort träden kring kungastenarna avverkas även alla träd innan-

för den cirkel som utgör en gigantisk stenkompas i parkens sydöstra hörn. Hälften av det cirka fem hektar stora området lämnas dock orört för att bevara den biologiska mångfalden.

– Nästa steg blir att rensa upp de kanaler som delar in parken i fyra delar. En annan om än mer avlägsen dröm är att återskapa de dammar där det odlades karp en gång i tiden, berättar Magnus Jönsson.

Många besökare

Redan i dagsläget besöks parken av flera personer varje helg. Bevarandeförningen Jöns Henrikssons

"Ser det som ett bidrag till vår lilla by."

minne och turistprojektet Hot Spot Kölleröd har dock långt framskridna planer på att göra platsen till ett regelrätt besöksmål.

– Just nu utbildar vi ett tiotal guider som ska visa besökarna runt i parken. Vi räknar med att dra igång visningarna på allvar till som-

maren, berättar Ann-Sofie Haraldsson, sekreterare i Jöns Henrikssons minne.

"Tydlig strategi"

Hur tidsplanen ser ut för det fortsatta arbetet med parken är oklart. Men markägaren Magnus Jönsson har ingen brådska.

– Det viktiga är inte om vi är klara om ett eller om två år, utan att vi har en tydlig strategi som vi följer. Jag ser det här som mitt livstidsprojekt och bidrag till vår lilla by.

MAREK STEFANIAK
marek.stefaniak@lokaltidningen.se

SKAPAD AV PRÄST

■ **Prästgårdsparken** i Östra Sallerup skapades under 1600-talets senare del av Östra Sallerups dåvarande präst Jöns Henriksson. Den är närmare fem hektar stor och indelad i fyra kvarter, åtskilda av gångvägar och kanaler, dock inte rätvinkligt och symmetriskt som dåtidens rådande ideal påbjöd. Parken omgärdas av en stenmur.

■ **Åt sydväst** ligger det kvarter som har en kungahyllning i kolossalformat. Den gjordes i ett material det fanns gott om i trakten, nämligen sten. Stenarna har lagts till åtta till nio meter stora bokstäver och bildar den latinska texten "CAROLVS XI MONARCHA SVECIAE". Detta är ett ovanligt sätt att hylla den nye svenske konungen Karl XI. Bokstaverna består av parallella stenrader med jordfyllning emellan. Kungahyllningen var avsedd

att läsas norrifrån och kanske från håll.

■ **I det** kvarter som finns åt sydost har 24 stensättningar placerats i två koncentriska cirklar runt en något större i mitten. Den yttre cirkelns diameter är ca 90 meter. Stensättningarna är anlagda så att de bildar en kompass och väderstrecken stämmer nästan. I mitten av varje stensättning fanns en liten stenpyramid och i toppen på denna en färgglad vimpel. Högarna lär vara uppkallade

EN GAMMAL karta över Prästgårdsparken.

SKISS: LANTMÄTERVERKET

efter "namnkunniga hjältar" från Danmark, som Skåne tillhörde på den tiden.

■ **De båda** kvarteren åt norr består av numera ganska

igenväxta fiskdämmar. I dammarna odlades förmodligen karp. Där har även funnits ett lusthus på en mindre holme.

■ **Parken** anlades i en tid med mycket krig och splittring. Skåne, som på den tiden tillhörde Danmark, skulle försvenskas och enligt en muntlig sägen har den södra delen av parken en svensk och en dansk sida. Syftet ska ha varit att blicka de båda stridande sidorna och därigenom skydda byn från förstörelse. När svenskarna kom

visades kungahyllningen upp och när danskarna kom visades stensättningarna som enligt samma sägen hade namn efter danska hjältar.

■ **Enligt en** annan sägen ville prästen skaffa sig mer mark och vände sig därför till kungen, som lovade prästen så mycket mark som han kunde skriva kungens namn på. Vad som är sant kan vara svårt att veta, men det har bidragit till att hålla historien levande i bygden.

Källa: www.karlxstenar.se